

NAROČNINA ZA JUGOSLA
VIJO ČETRTLETNO DIN. 15.
CELOLETNO DIN. 60/ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTNINO / OGLASI / PO
CENIKU / POSAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN. 150.
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORIJUNA

VREDNIŠTVO IN VRA
V VČITELJSKI TISKARNI
ROKOPISI SE NE VRA
CAJO ANONIMNI DO
PIŠI SE NE PRIOBČV
JEJO POŠTNINA PLA
CANA V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

SLOVENCI!

Po tisočletnem robstvu je tudi nam, ki vršimo važno dolžnost predne straže Slovanstva na jugozapadu, zasijala davno zaželena zarja zlate svobode. Iz svetovne vatre je rojen; s potoki krv in solza je pridobljena; skozi stoletja je tekla zanjo kruta borba, zato ne smejo zapasti pozabi junaški podvigi tistih, ki so vodili ljudstvo na potu k svobodi, ki so trpel in umirili za ta vazišeni cilj!

Hvaležnosti, ki jo dolgujemo velikim bojevnikom, je treba dati vidnega izraza, ki bo poznam rodovom svedočil, da je sodobnikom — pričam velikih del — bila prva skrb ovekovečiti spomin Onega, ki je z nadčloveškimi naporji domala končal dolgočeno borbo ter osvobodil in ujedinil naš troimeni narod.

Udruženje rezervnih oficirjev, sobojevnikov Velikega Vladarja, ki so z gorečo ljubeznijo in z nepopisnim ponosom sledili Prvemu Vodniku naroda, neomahljivo veruje v vstajenje Pravice in v zmago človečnosti, je sklenilo prevzeti naše častno dolžnost, da tolmači ponos in hvaležnost vsega slovenskega ljudstva ter postavi v Ljubljani kot središču in žarišču Slovencev veličasten spomenik Osvobojenja, posvečen

KRALJU PETRU I. VELIKEMU OSVOBODITELJU.

Tej idealni zamisli smo se pridružili podpisani s klepom, da naj se spomenik odkrije ob priliki prihodnjega kongresa vseh rezervnih oficirjev naše narodne vojske, ki se bo vršil v Ljubljani na Vidovdan in bo tako spojil počastitev Velikega Pokojnika z nalogo, da se na Vidovdan s sveto prisego spomnimo Velikega Osvobojenja.

Naš nesmrtni Kralj Osvoboditelj je veren predstavnik mož, ki so pred njim vodili narod, ga vodili v borbe in umirili zanj. V njem so v najvišji meri združene vse vrline in kreposti naše rase, zato s počasenjem Njegovega dela počastimo vse njegove predhodnike na potu do svobode in ujedinjenja.

Naš prvi Kralj, edini med vladarji, ni delil s svojim ljudstvom samo radostnih dni, temveč je z njim ramo ob rami, korak za korakom nosil težki križ opoteče vojne sreče preko ledenih planin alanske Golgot.

Naš prvi Kralj nam je svetel vzor, da borec za pravijočno stvar ne sme kloniti; On je vztrajal trdno verjujoč, da tisti, ki služi pravici, nikdar ne podleže.

Naš prvi Kralj je vse svoje življenje nesebično posvetil blazinji naroda in ga užalostil samo tedaj, ko ga je zapustil, sledič pozivu Večnega, da prejme nagrado za svoje plemenito in plodonosno delo.

Slovenec Zastavimo vse sile, da vstane v srcu Slovenije, v beli Ljubljani, veličasten spomenik Prvemu Kralju našega rodu, da izrazimo hvaležnost Njemu in njegovim predhodnikom na velikem delu osvobojenja!

Naša čast in narodni ponos zahtevata, da se oddolžimo Njemu, ki nas je povedel v svobodo.

Njegov lik naj nam kliče: Iz velike preteklosti v veliko prihodnjost!

V Ljubljani, dne 1. decembra 1926.

ODBOR ZA POSTAVITEV SPOMENIKA
KRALJU PETRU I. VELIKEMU OSVOBODITELJU
V LJUBLJANI.

Častno predsedstvo:

Minister za poljedelstvo in vode Ivan Pucelj. — Veliki župan ljubljanske oblasti dr. Vilko Baltič. — Veliki župan mariborske oblasti dr. Otmar Pirkmajer. — Komendant dravske diviz. oblasti diviz. general Danilo Kalafatovič. — Knežoskopf ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič. — Knežoskopf lavantinski dr. Andrej Klemina. — Komisar stolnega mesta Ljubljane vladni svetnik Anton Mencinger. — Župan mariborski dr. Josip Leskovar. — Župan celjski dr. Juro Hrašovec. — Župan ptujski dr. Matej Senčar. — Rektor univerze dr. Franjo Ks. Lukman. — Predsednik bivšega Narodnega Veka in bivši minister dr. Anton Korošec. — Predsednik bivše Narodne vlade SHS v Ljubljani poslanik n. r. Josip Pogačnik. — Bivši ministri: Jože Gostinčar, dr. Vekoslav Kukovec, dr. Franc Kulovec, dr. Albert Kramer, Anton Sušnik, Ivan Vesensjak, dr. Gregor Žerjav, dr. Niko Zupančič. — Castna dvorna dama Franja Tavčarjeva. — Castni adjutant Nj. Vel. Kralja diviz. general v p. Rudolf Maister. — Pooblaščeni minister in poslanik dr. Otokar Rybač. — Pooblaščeni minister in poslanik v p. Ivan Hribar. — Predsednik višjega deželnega sodišča dr. Janko Babnik. — Predsednik upravnega sodišča v Celju dr. Ivan Vrtačnik. — Delegat ministrstva finanč. dr. Karel Šavnik. — Gradbeni direktor ing. Matija Kraje. — Direktor pošte in tele-

beseda emancipacija — to je vrnjanje ženske svobode. In Zofka je prva z vso odločnostjo povedala nekaj resnice o teji svobodi — iznugovorila je v imenu mlade ženske duše, ki je iskala noti v svobodne svet.

Vsa ta naša mlada generacija pred tridesetimi leti je bila prece socialistična, ker je iskala v dolnih plastiach naroda novih sil, ki so bile zakopane in nerazkrite in jim je hotela prizoriti pravico do življenja. Bil je to odpor proti naši dotedanji višji družbi, ki je tvorila narod brez naroda. Zofka je od svojega šestnajstega leta bila navezana sama nase, bila je samostojna in nieno življenje, ki je bilo boj za obstanek, jo je učilo ljubiti stotisočenakih, ki so se borili v težkih razmerah življenja. Zato je iznugovorila v nihovem imenu. Ni se bala novedati resnice našemu tedaniemu rodoljubiu in tudi tkzv. narodnemu ženstvu. To je prineslo sicer nekaj zamere, a ona je vedela, da se tako vodi vsem, ki prihaja in z novimi idejami. Zato ni obupala nad seboj ne nad domovino — in se je borila naprej. Iz naših ozkih razmer je odšla v Švico študirat

— od tam pa v Prago, kjer se je vrnjala ob učencih Masarykovih. Ta veliki mislec, ki je ustvaril kot sin malega borečega se naroda čudovito sintezo socializma in nacionalizma, je mogel pokazati tudi njej pravo pot. Bila je priateljica dr. Dermote, izdajatelja »Naših zapiskov« in vseh, ki so se zbirali pod novimi pravopripravami v boji za novo življenje. Ostala pa je v zvezni tudi z onimi srbskimi in hrvatskimi omladinci, ki so bili izšli iz »Nove nadekot prvi glasnik našega novega jugoslovenskega nacionalizma.«

Ni ji bilo na rožah nostlano, živeti je morala s svojim literarnim delom. Pisala je za razne naše liste, a njen izredni jezikovni talent ji je omogočil, da je mogla pisati enako tudi v srbohrvaščini, češčini in nemščini. Kadars je kolikor močla, je odhitela na potovanje, da si je razširila svoje obzorje. Ko je znani tovarnar Vydra ustavil svoj list »Domači priatelj«, je imela kot urednica priliko, da je z njim bila v stalni zvezki s slovenskimi ženami in je pisala svoje misli o novi vizi in same vznajala mlade pisatelje, ki so tu začenjali svoje delo. Bila je optimistka, ki ni nikoli obu-

pala in iz menih spisov odseva vera v zmago dobrote, resnice in pravice.

Končno, jo je pot zanesla v Zagreb, kjer je našla svoj dom. Bilo je to ob času našega nacionalnega vrvanja tik pred svetovno vojno in Zofka je dobro razumela čas, ki je prihajal. Potovala je mnogo po naših pokrajinah in poznala vse takrat tako, si še tiste dele našega naroda. Bila je vedno zavedna in donosna Slovenka, a ta zavest in ponos je nista oviral, da bi ne bila živelna z enako ljubezni za vse, ki so živeli širom naših balkanskih pokrajin in iskali luč novega, lepšega življenja. Enako je bila doma v Bosni in Srbiji, v Dalmaciji in v Liki — povsod je našla priateljev in je rada dopisovala, da je razreševala v pismih narodne, politične in druge pereče probleme. Bila je nacionalistka in se je že takrat borila za misel ujedinitve proti raznim zastalim politikom in nepolitikom.

Tako jo je doletela svetovna vojna sredi energične dela, ko je v Zagrebu — teži naiboli nekoči točki našega problema — z vso silo zavgorala idejo novega jugoslovenskega.

Naša vojska.

Polne so bile na letošnji 1. december ulice slovenskih mest v katerih domujejo posamezni oddelki naše junake vojske. Z ljubezljivo in radostjo smo ogledovali mrke vrste mišičastih junakov, ki so stale ob uru službe božje do naših ulicah in vlivale v razočaranja ter omahujoča sreca vero v končno popolno zmago Jugoslovenstva zunaj in znotraj državnih meja.

Z bolestjo gleda človek, ki hubi to zemljo razmere vladajoče danes v sleherni grani njenega razvoja. Vsesodni zastoi, ako ne naravnost proradjanje. Samo eno ie, kar se dvira, kakor silna do neba segajoča stena iz vse te žalostne vsakdanosti počasnega odmiranja in dnevniških vspnov — to je naša vojska.

Jugosloveni nismo no mentaliteti militaristi in vendar je neizprosno dejstvo, da je danes v Jugoslaviji vojska naiboljša institucija, v kateri so v bratski jugoslovenski vzajemnosti udruženi naiboljši silni zemlji.

Podačati oceno naše vojske po vseh titanskih naporih in uspehih, katere je dosečla, ko je sleherno ned naše zemlje odkupil s potoki kvri, je skoro neumestno.

Smo zdrav seljaški narod in sporedno temu zdraviu odgovarja tudi sestava naše vojske, ki in tvoji 80 od sto vojnikov in oficirjev seljaškega rodu, prežetih ljubezljivo do rodne grude in junakega duha seljaških puncarjev in borcev za svobodo. Pozorno motretje zgoliene parade predriča do dobra slehernika, da v naši vojski ni mesta degeneriranju in bornivantskim tlim ter stremljuhom in nadutim praznoglavcem onega kalibra, ki smo era smešili tolkani ob cesarskih mašah v ranki Avstriji.

Jugoslovenska vojska je bila oni edini činiteli, ki se je poleg Krone prva zavedla in opriela svoje težke naloge ter s premišljenim delom uspela, da je navzlic vsem zaprekam in razvojalnim vojkušom ostala država neokrnena ter ohranila po vseh zločinjih narodnih očetov in poklicnih voditeljev naroda spoštovanje in prestiž. Jugoslavije. Po 1. decembru 1918 se je vrgla tiho in mirno na delo prežiralo, vse podzemne in javne napade s strani mirovorcev in pacifistov. Uspehi tega marljivega in premišlenera dela niso izostali, iz zemelje je zrastlo čez noč na desetino polkov, ki so v kratkem času stvorili na teritoriju, kjer ni bilo moči po razpadu Avstrije sformirati niti ene čete, cele divizije. Vol-

Sred divianja morilnega orožja je pisala svojo nailenšo novešč »Hanka« (v srbohrvaščini), ki je obenem naiboljše prinovedno delo naše medvojne literature. Vso bolest matere žene in ljubeče duše je izlila Zofka v to svoje delo in ker ni mogla govoriti kot Jugoslovenka, se je skrila pod polsko ime, da je lažje tem boli svobodno govorila. Laža je izšlo 1. 1917. Med tem je prišel čas deklaracije in Zofka se je z vso silo vrgla na delo za zmagovo jugoslovenske misli med nami. Začela je izdajati »Ženski svet«, da bi pridobil hrvatsko ženstvo za našo nacionalno stvar, kjer se je ob tistem času zavzelo za Jugoslavijo naše slovensko ženstvo. Treba je bilo trdova bola za zmago.

In prišla je zmaga. Zofka je prekrstila svoj list v »Jugoslovensko ženo« in skušala združiti vse naše ženstvo na skupno delo. Toda med tem se je že začel razdor, in Zofka se je osamljena borila dokler ni imel list samo še 250 naročnic in je moral prenehati. Toda ona je verjela v zmago edinstva in se je boriла naprej. Njena sila se je v bolu stopnila. Začela je pisati dramatske slike iz vojne dobe. V

LISTEK.

† Zofka Kveder-Demetrovič.

Umrla je velika nacionalistka. Vstopila je v naše živiljenje pred tridesetimi leti kot mlada pisateljica, polna živega ognja, resnice in ljubezni. Takoj njen prva knjiga »Misterij žene«, je nosila na sebi nečat borbe. Njen temperament je bil tako odločno boevit, da jo je naša živilnost opazila pri prvem nastonu in poslej je zvenelo njen ime med vsemi onimi, ki so se borili za višje cilje naroda in človeštva.

Izšla je iz one mlade generacije devetdesetih let, ki je stonal na čelu mladi Cankar in za njim celo vrsta imen naše moderne literature. Med njimi zavzema Zofka Kveder-Demetrovič svoje važno mesto. Ta generacija je čutila raznor med našim narodnim živiljenjem in novimi modernimi smernimi v svetu okoli nas. Zato se je s svojo mlado silo nastavila proti naši ozkorsni malomeščanski kulturi in je zahtevala svobodnejših nazorov o živiljenju in o umetnosti — na tudi o narodnem vprašanju. V to dobo spada tudi

ska je preko političarjev provedla edinstvo in jugoslovenstvo. Dočim so ministri in narodni poslanci prisegali na edinstvo naroda in države, pri tem pa netili in razširili v naprej separatizem, je pa vojska vrčela i z dejstvi dokazovati, da je ni plemenske razlike ter upravičenosti za kakršnokoli hegemonijo. Snaiajoča v eno vse naiboljše prvine vseh treh plemen je v kratkem času stvorila nov tip jugoslovenskega vojnika, ki ne pozna plemenskih in religioznih razlik, temveč samo eno enotno državo od Karavank do Kaimakčalana in na na stolico neodrešenih bratov, ki čaka, da jim baionet jugoslovenskega vojnika preseče vezi, s katerimi so ih privezali pod tuje krove veliki in močni. Tako je sedaj dejstvo, da je vojska poleg dinastije pri vseh plemenih Jugoslovenov naiboli prihlijena narodna institucija in da ni vstal proti njej ob priliki poslednje proračunske debate niti en narodni noslanec s kakršnokoli kritiko.

V času, ko se vstopila Jugoslavija v blatu korupcije in izmočavanja države, stoji vojska visoko nad vsemi temi umazanimi aferami in dokazuje, da preko praza ponosne zerede Vojnega ministrstva ni mogla stegava hidra korupcije. Duh vojvod siromakov poštenjakov — Putnika in Mišiča živi danes takoj, kakor včeraj in skrb za to, da ne morejo posegati umazane roke izkorisčevalcev v vojsko kumanovskih in kaimakčalanskih heroiev ter da je ostala z malimi izjemami povsem čista.

Dočim se je izmetalo za prazen měsíc na stolne milijonov, ni bila niti ena za vojsko namenjena para izgubljena. Narod občuti sicer nezadovoljstvo in težkih materialnih izdatkov za vojsko, vendar rade vo-

lie odraita našo odbadaioče vsote. ker ve, da še ni zadovoljivo spremna za moderno vovo plina, tankov, težke artilerie in letal.

Kdor zasleduje razvoj naše oborožene moči, ta mora z zadovoljstvom konstatirati, da i v tem nasledju nanredimo, odkar smo z nemalimi živimi zgradili naizvornega letalšča na Balkanu, kot so Novosadsko. Sarajevo in baš sedaj grajeno Zagrebško. Grade se domače tovarne letal. V kratkem bodo i iz sedmice avtobona zrasle edinice, ki bodo kos tovrstnini naših sosedov. Artillerija se jača snoredno s tehoto, v kateri se dosledno pravaia unificiranje preteko raznovrstne oborožbe, ki je omogočevala sleherni širi vojaški podvig. Tehnične trupe pridobivajo številu in razpoložljivih sredstev.

Sicer niso še zdaleka doseženi dostavljeni cilji, vendar nanredimo v vsakem oziru in to celo v pomorskom naoružanju in zaščiti naše obale, ki je bila doslej izročena skoro na milost in nemilost nemiratelju.

Jugosloveni se ne kraljijo z našo vojsko, kakor delajo naši sosedje, ki jim je zatemnil razum ogled na kar desetišoč šošek, niti je ne precenjujemo. Trdnio in nezamenljivo verimo v nismo neoremaeljivo moč in nalet lunačev, s katerimi bo ob uru noštre pokazala, da se nadre in prorokovanja onih, ki trdijo, da se bodo nad tekmimi udarci polkov Jugoslovenov — borcev s Kaimakčalanom. Soča in Dobrudže zrušile v prazen nič vse še tako črne zašnove nepriznatev Domovine in da bo v sočasti s svojimi starimi tradicijami zadovoljivo izvršila svojo veliko historično poslanstvo.

A. V.

POHARC JANEZ:

Iz naroda za narod.

Da bi to načelo danes še vodilo narodove pravake, bi ne bile naše vrilične dosegale do tako obuonega stanja, da lahko s Shakespearejem vzkliknemo: **Nekaj zboleže in v državi SHS.** In da je temu res tako, dovoli pričati naše neurejene razmere, gospodarske in socialne krize politične zmede in zunanjopolitični porazi. Vzemli zbi v zemlji na je kriva na eni strani pokvarjenost in brezdržornost ekološke inteligenčne, na drugi strani pa absolutna anarhija ostalih. Le temu dejstvu moremo prisposovati, da slave danes v državi oni, ki zanje niso ni trojice storili ali žrtvovali, svoje senarafistične cregle, da vlada pri nih našihui despotizem in absolutizem strank v vsei svoji razvratnosti brezstidnosti, brezobzirnosti in korumiranem evoizmu, da narodovi maki in borovi diskreditirajo pravo in čisto demokracijo, sklicujoč se vedno pri vseh svojih čintih napis. So to stvari, ki dajo mlademu idealistu misli, da tudi nobudo, da se takemu stanju nre. Da mu nadove boi.

Omladina je bila vedno revolucionaren element in tak mora biti danes, a ne rušči nego stadeč, apositivno ustvarjalč. Pomesni na mo-

ra brez komromisa in brez naimanje sentimentalnosti v prvi vrsti z zastrelimi nazori današnjih političnih mozočev — torej tudi z nimi samimi, s plemenskimi predstodki in antagonizmom ter se postaviti na stališče absolutnega integrizma Jugoslovenstva, ki negira ne le obstoi treh narodov, neko celo več, ki negira tudi obstoi troimenega naroda, ki pozna torej le en edinstven narod Jugoslovenski, bivajoč od Gospe svete tia do valov Črnega in Egejskega morja in od Panonskih nizin do srca Furlanije in Rezije, obsegajoč torej tudi Bolzane.

Današnja omladina mora po zeleni predvojne opustiti stališče življence zabave in užitka in zase, odprtosti se egoističnega individualizma ter mora usvojiti borbenega duha in volje do dela za skrbnost. Upoznači pa se mora tudi z obči političnimi, gospodarskimi in predvsem socialno-političnimi vprašanji, da more ob času, ko ho pozvana na delo, tudi v istini dokazati svojo sposobnost in dovesti narod do teme bodočnosti.

Vsa svoja stremljenja mora usmeriti na načelu: »iz naroda za

narod« in »skupnost vse, poedincev in« Mora se vzgajati v disciplini in v duhu socialne enakopravnosti, da zamore premestiti prenad, ki je danes med večino intelligence in vrintrostim ludstvom. Zato se mora predvsem osvoboditi takozvanega krokarskega duha in ne smo pozabiti, da sama izhaja iz širokih plasti naroda, za kar briže in potrebe se mora zanimati in mu domagati po svojih močeh.

Na univerzi v Ljubljani se bo osnoval nov jugoslovenski nacionalistični omladinski akademski klub. Novi klub ne bo posedal razkošnih lokalov in hrgatih knjižnic, niti ne bo virejalo tradicionalnih brucovskih večerov in zabav, da pa bo njegove člane v Železni disciplini družila volja do resnega, pozitivnega dela, ljubezen do ponizanih, razdaljenih, trpečih in razočaranih in ideja čistega Jugoslovenstva, do-

tom katerega vodi pot k Slovanstvu.

Novi klub bo deloval ne le zase, nego v prvi vrsti na vzgoji širokih plasti naroda, predvsem na dvignenju nivoja izobrazbe knjetkega in delavskega stanu, proučaval bo potrebu proletariata, nobilal alkoholizem in se boril za resnico, pravico do počitnice, za bratstvo, ljubezen in pravo svobodo.

Dvigal bo v narodu nacionalno zavednost in ponos, nobilal nestrost, nacionalni šovinizem in imperializem, boril se proti razrednemu sovraštvu, izkorisčanju slabših, za njih zaščito in končno za moralni dviz naših v bodočih generacij. Vsi oni idealisti, ki so voljni delati in to nesrečno, ne ozirale se na raznica mesta, ki se zanimalo za naš pokret, dobre informacije v upravi »Oriune« v Učiteljski školski zlasti glede prvega sestanka, ki bo določil ustanovni občni zbor!

„Jugočeška“ Kranj.

Lansko leto že nam je sila potisala v roke, da smo se morali dobiti s to tvornočko, ki bi dala domačinu v domačena kraja njegov vsakdanji kruh. V resnici pa je domačin, tako kakor povsodi, tudi v tej tvornici le objekt, nad katerim vihli bi skoro vsak, ki se priseli v Kranj. Čenar je istotljivo dela značen kot domačin: samo da je tuje. Tako se je prizgodil pred par meseci stačil, da je neki predstavnik nahrul našega domačera delavca s psovkijo »Windsor Hund«. Ko je fant protestiral in se hotel iti pritožiti pred g. ravnatelja Horwitz, ga je prikel drugi predstavnik Gulvas za vrat in ga tiral pred ravnatelja zahtevatki kategorije, da se za mora na mestu odšloviti iz tovarne. Bogzna, kako bi bil dečko odšel, če se ne bi kot priče oglasili dve gospodčini, ki sta slučajno slišali psovko. **Mi smo že takrat podvzeli potrebne korake proti temu nečuvanemu postopanju tujev.** Objavljeno nam je bilo, da se bo ta človek odstranil iz tovarne. Navzite dan obljubi na ta mož še danes nemoteno hodi po tovarni in oddeda domačim delavcem kruh, ker je opravičilo, da se ne more dobiti zani nadomestila. vse oreje nego resno.

Vražuje se gotovo, zakaj Vam teza slučaj nismo sporočili že prej? Odgovor je lahek. Na vročih volinjih in vsega spoščovanja vrednosti mož, ki se nam zagotavljajo. Izposlovanje remedij v tovaru smo čakali in čakali. Sedaj je naše potrežljivosti konec in v bodoče bomo prisiljeni iti preko teh mož, brez ozira na levo in desno. Prav tako se nam zroditi namreč to, da se osmije v Kranju kakšna češka beseda, ki bo imela popolnoma nemški značaj in ponemčevalne tendenze. Za vredno naj nam bude predvojna češka beseda v Mariboru.

ZATO KUPUJTE ZAHTEVAJTE PAZITE

da boste sveži in zdravi, pravosten PRIDATEK h kavi ter posod KOLINSKO CIKORIJO, ki daje kavi fin okus, barvo in izdajnost. Pri nakupu da dobite samo prave takšne zavitke:

Pokličite mi tega obupanca — zaukaže Voivoda in hiti sam k telefonu. Ko je dobil z njim telefonsko zvezo, ga je zavrnil z besedami:

Dr. I. L.

A što ste napisali takav report. Ono nile lepo. Šta ža Vaša truda da radi, kad dozna da se nien komandant deprimira?

Ima u ratu i svetlih i teških trenutaka. Imo pobeda i poraza. Imo napredovanja i bežanja. Bežan sam i ja. Bežao je i Napoleon. Ali treba se savladati i izdržati. I vi, rosnodine, morate ostati na svome mestu i morate istražati!

Po teh izrečenih očitkih mu Voivoda popolnoma mirno vošči dober tek in se oddali od telefona.

Nikdar se ni spuščal v senzitativnost. Niegovo delo je bilo vedno preračunjeno.

Pred vladcem Beograda 1. 1914. je nastala mučna situacija. Srbi se nikakor niso mogli sorazmatri z milišnijo, da prepusti Beograd sovražniku. Pritisali so z vseh strani, da se ga branji do skrajnosti, celo viši oficirji v Vrhovni komandi, ki so dobro poznali položaj, so bili istih misli. Navaiali so vse mogoče razlage, samo da bi rešili mesto.

ru, ki je imela svoj sedež v nemški Kazini, ki in dajala pri občinskih volitvah vedno pretežno večino volilcev nemški nacionalni stranki. Otim volivnim možem na kljemo se enkrat v spomin staro prislovico: Caveat consules. O. K.

Adicinski stroji.

THE REX CO., Ljubljana.

Dopisi.

Sodražica. Dne 5. decembra pridi Zveza kulturnih društev iz Ljubljane pod okriljem »Prosvetnega odseka Sokola v Sodražici« zanimalo kdo predstavo »O Čehoslovaški armadi«. Prireditve se vrši v dvorani pri g. Starcu. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Ker je film res nekaj izvrednega, vabilo občinstvo, da se te kinopredstava zotovo udeleži. Sprejemali se bodo prostovoljni prispevki.

Istega dne priredi tukajšnji Sokol »Savezni dan« z Akademijo in nestrinj vzporedom v dvorani vod. Starca točno ob 7. uri zvečer. Na sprednu je: Nagovor br. staroste, razne nevske točke, deklamacije in telovadne točke s spremljanjem društvenega tamburaškega zboru. Kot zaključna točka bo skupinska vaja »Osvobojenje«.

Na praznik 8. decembra ob 3. uri popoldne se vrši v dvorani pri g. Starcu »Strankin dan« ter občni zbor krajne organizacije samostojne demokratske stranke. Vabi se vse člane in somišljencu, kateri nai se schoda zotovo udeleži. Due 12. decembra se vrši v prostorijah »Knjižnice pri gosp. Gnidcu ustanovni občni zbor »Streljačke družine«; za občino Soražico; je to zelo važna ustanova posebno za one mladiči, ki se niso bili, kakor tudi za one, ki so bili vojaki. Ker je znano, da je »Streljačka družina« zelo velikega pomena, vabilo občane od 18. leta naprej, da se udeleži občnega zbara, ki bo ob 3. uri popoldne. Savez »Streljački družini« poštie na ta zbor svojega zastopnika. — Priravljali odbor.

Pretežen zeden se je nosiloval od nas gdč. A da Webel. Učitelstvo je imelo le poslovni večer. Ostali Sodražani posebno na naš nevski zbor in prosvetni odsek Sokola je izgubil z njo odlično poveljko ter jo bo težko dosegel. Želimo li na novem službenem mestu obilo sreča! Zdravo!

Dopis z dežele. Razočaranje pričaka v naše vasi. Trčko razočaranje se naseliuje v dušo našega kmetja, ki preobložen z davčnimi in drugimi bremenji, skoro brez vsačih dohodkov, pričenja počasi trenzo in s svojo glavo misli. Osem let za že toljaljo z raznimi obljubami nlegovi edini in prav »drilateli«. Verjetno je imel le poslovni večer. Ostali Sodražani posebno na naš nevski zbor in prosvetni odsek Sokola je izgubil z njo odlično poveljko ter jo bo težko dosegel. Želimo li na novem službenem mestu obilo sreča na vasi.

Bratje kmetje! Zalostim in težkim časom grete nabroj. Od koga pričakujete še domoci? Mi, ki smo se odločili, da si sami domagamo. Vam nevemo, da Vam ne bo nikdo domagal, ako si ne boste

Hladen in prevdaren kot vedno, je bil sklenil Voivoda kai bo storil. Ko je nastopil usodenolni trenutek, je kot v šali izjavil: »Šta ja mogu da radim! Jesam li ja kriv što je Beograd onde, vde treba da bude finansijska karaula.«

Sedel je k svoji mizi in podpisal ukaz za evakuacijo Beograda.

Kot vojak se je vedno zanimal za geografijo. Poznal je vsak še takoj neznaten kraj, ki bi prišel pri obrambi v poštev.

Neke noči dospe poročilo od komandanta kraljevega odreda putovnika Dimitrijevića — pozneje generala, Šredi noči zbruse Voivoda v dežurni častnik prične pri sveči čitati vovodovi poročilo — Bolevac je namušen. Odred se novljal na liniji Jelovica. Gutanova Čuka. Voivoda, ki je na postelji meže poslušal, odpre oči, začudeno nogleda oficira in vripomni: »A Glavicu na desnom krilu. Morao je zauzetti i Glavicu.«

Castnik še enkrat nogleda v potrošilo in onazi, da vsled slabe razsvetljave ni opazil besede »Glavicu.«

* »Sukob« in razne scene iz »Kraljeviča Marka« bi se dale na naših vrednitetih prav dobro igrati na odr.

**Kakor je delala že Vaša stara mati,
bilo je pravilno.**

Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek
K zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

Konstatirati na moramo, da v zadnjih osmih letih ni bilo tudi pri Državni železnici nobenega prirastka novih strojev. Pri številu 100 potrebnih strojev za vzdrževanje prometa na Gorenjski, Dolenski in Velenjski progri je treba letno nabaviti 3 do 4 nove stroje t. i. v osmih letih 24 do 30. Število odgovarja trete omenjenemu nad 30 let starih strojeh bivših Drž. železnic.

Razvidno je točno, da bo potrebno takoi pričeti z nabavljanjem novih strojev, ker zaidemo sicer kmalu v velike gospodarske neprilike.

Predem na tozadne ugotovitve, ki so se vseh direkcij naše državne železnice. Omenil sem že, da uporabljamo skoro okoli 2000 strojev, kar znači, da je potreba pri 30-letni dobi stroja nabaviti letno okoli 60 do 70 novih strojev. To samo z ozirom na sedanji stalež če na še priračunamo letno 1 do 2 odstotni prirastek prometa, potem je potreben letna nabava 100 strojev.

Računaite s tem, da je bil strojni park bivših Srbskih državnih železnic deloma uničen ali oplenjen, da so vladale v Hrvatskih in Bosanskih pokrajinah iste in mogoče še slabše razmere nego v Sloveniji, in da se je od prevrata sem naša celotna železniška mreža poročila za kakih 8%, potem se more ugotoviti, da bi morali od prevrata sem nabaviti 8 × 100, to je 800 novih strojev. Dejstvo pa je tudi, da se ni v vseh naših pokrajinah za vojne tako nabavljalo novih strojev, kakor bi bilo potrebno, kar dvigne celotno potrebo nabave 1000 novih strojev. Namesto te vsote smo brezeli 500 strojev na račun reparacij.

V predstojecem sem navedel nekaj faktov o stanju in o potrebah strojnega parka naših železnic, česar je mogoče sklepati, da je številčno vzdrževanje in izpopolnjevanje strojnega parka zelo važno, nič

manj važno pa ni tekoče vzdrževanje istega potom delavnic in kurilnic.

Ta opisani položaj strojnega parka v naši državi torej ni zadovoljiv. Da se nedostatke po možnosti popolnoma odpravi in zamolio vpsi deloma nadoknadi, je potrebno po mojem mnenju poleg ostalih ukrepov, nabaviti tudi nekaj novih strojev. Za obratovanje na prograh Ljubljanske direkcije bi bilo potrebno čimprej kupiti: 12 strojev vrste 80 za prevažanje tovora na gorskih progah, 12 strojev vrste 270 za prevažanje tovornih vlakov na nižinskih progah, 12 strojev vrste 109 in 12 strojev vrste 29 drž. žel. za prevažanje osebnih in brzih vlakov na vseh progah. To so stroji s parnim pogonom, ki stoe skoroda na višku sodobne tehnike in, če se te obremeni še z naizmodernejšimi napajalnimi anarati za kotle, potem si na še tako razvajeni tehniki in narodni gospodar ne more misliti boljših strojev za naše prilike.

Velika notezna mož in mala raba goriva to je glavno, s čimer se odlikuje tisti stroj, ki uspešno konkurira vsem zastarelemu klimatu, kateri nas bo sicer spravil na herraško talico.

Če se ta ali slična nabava novih strojev kmalu ne izvrši, in če se stari park na kasira, potem se ni treba nikomur žudit, če bodo reelleni vsoodpari vradili železnično čez Predil, kjer bodo ceneši prevažali robo iz Alpinskih, Sudetskih in Nemških dežel v Trst. Ali se nas bo posvetilo na sramotni oder nesposobnosti in temu primerna tretiralo?

Oriuna Št. Peter-Vodmat je izključila g. Šepica, ker je škodoval interesom organizacije.

ZRNA.

Cigani tedno radikalije. Po časopisih poročilih so se na kongresu radikalne omladine v Skoplju kravovo stepli. Bilo je čez 20 ranjencev. Naiboli borbeni so bili med mladimi radikali cigani, ki jih je bilo tudi številnih naiveč.

Pribičeviči so prenovedali v neveljo, dne 28. novembra shod, ker bi se imel vršiti med službo božio. Pri nas se soričo tolkeca strahu oblasti, da se ne bi državljanci za volio političnih shodov ne udeležili cerkevnih opravil, vendar še naiđejo brunne dušice, ki trdijo, da je vlaži framasonski in protiverški režim, katerega treba vreči. Morda pa je bil ta odlok izdan baš v dokaz tem, da nas ne redkim kulturnoboinem, da temu ni tako in da se tega strahu lahko tako ofresijo, kakor so se želite po slovenski avtonomiji.

Tužni glasi.

Preiskave v Idriji. Pretekli teden se je vršila policijska preiskava v velikem stilu lahko rečemo pri vseh Slovencih v Idriji. Alarmirani so bili ne samo karabinieri in milici, temveč celo vsi rudniški in drugi uradniki italijanske narodnosti ter celo vojaštvo. Preiskava se je vršila skoro istočasno pri petih osebah. Uspeh na je prinesel veliko razočaranje. Bogove kaj so si gospodile obetali o takoj velikopotezni preiskavi. Uspeh na je bil ničev. Odnesli so nekaj števil slovenskih časopisov, ki izhajajo v Italiji in ki knub naravnost blazni cenzuri niso bili zaplenjeni, odnesli so tudi stare šolske knjige, ki so ih imeli domačini.

Straža na meji. Še predno je ministrsko predsedstvo naznanielo javnosti, da bo odslei obravljala

varnostno in nadzornovalno službo ob meji narodna milica, so miličarji že zavzeli svoje mesto na meji ali bolje v kraljih na meji. Tako tudi v Podbrdu. Povsod postopajo z domačimi skrino surovo in šilj Šikaniraio v vseh ozirih. Župnik v Podbrdu jim je dal n. pr. na razpolago dve sobi v kapeljani, tretjo je rabil sam. Toda izpraznili so mu s silo tudi tisto, znesli pohištvo pod streho in sobo zasedli.

Italijani in slovenski soort. Italijanska federacija nogometnih čet je izdala svojim članicam ukaz, da ne smejo jerati za nobeno slovensko nogometno četo pod kaznijo z globo 3000 lit.

V Ljubljani pa so bili pred letom dni nekateri slovenski sportniki silno užalieni, ko smo oriuško noučili prenotentne laške nogometne, da ni dovoljeno izzivati no

liubljanskih ulicah. Tedaj so imeli ti naši sportisti dolga usta snortne internacionale in ogroženja radi oriuškega šovinizma, ki ne dovoli Italijanom prebehati laški po Ljubljani. Radovedni smo, kai bodo ti začovorniki laških internacionalnih sportnikov odgovorili danes.

Sicer smo Oriunaši že načnem o bodočih poserih laških sportnih moštev, ki v Ljubljani ne bodo več nastopala in se rogalna naši dobrobitnosti, kateri se čudi že vesoljni svet.

V Korotanu so kronali našo glavo, v Prekmurju so nam prinesli roke, v Gorici pribili nam naše noge, s krvjo smo prelavili Sočo in Dravo, v Vereillesu prebodli so naše srce.

France Bevk.

Evo cekin!

Poglejte si ga dobro, kako je lep in blesteč zlatnik po 10 frankov!

Kupite si še danes

Zlatorog terpentinovo milo

In prepričajte se o njegovi nedosegljivi kakovosti.

Ako Vam je sreča mila, boste našli pri vporabi tudi Vi skriti zaklad

pristni zlatnik po 10 frankov.

PRESELITEV.

DRAGOTIN ŠTRUCELJ carinski posrednik
obvešča vse svoje cen. komitente in prijatelje, da je preselil svojo pisarno iz poslopja bivšega "Balkana" v novo adaptirano lokale v hiši "Zadružne zveze".

Dunajska cesta štev. 38
ter se priporoča za nadaljnjo naklonjenost svojih doscdanjih in novih nalogodajalcev.

Izvrševal bom kot doslej vestno, spremno in najceneje vse uvozne, izvozne in tranzitne carinske manipulacije, dajal informacije o carinskih, železniških in tarifnih zadevah ter izpoloval reklamacije in prošnje za prost uvoz najuspešnejše in najkulantnejše. Ljubljana, Dunajska cesta 38.

Telefon 223.

"LLOYD SABAUDO", GENOVA

Zastopstvo za Slovenijo: LJUBLJANA, Dunajska cesta 38.

6. XII.

25. XII.

za Miklavža in Božič
dobite

primerna darila

odraslim in malim v bogati izberi
po najnižjih cenah pri staroznani, domači tvrdki

F. M. SCHMITT, Ljubljana

Pred škofijo štev. 2.

Stritarjeva 3 ANT. KRISPER Mestni trg 26

MIKLAVŽEV TEDEN!!

Pletenine:

Ženske nogavice v različnih barvah	Skoki	Din 36—	Samovrnenice	Din 10—
Ženske nogavice boljša kvaliteta	Ženske maje	28—	Naramnice moške	16—
Ženske nogavice angl. moda	Moške maje	55—		
Moške nogavice	Moške hlače	50—		
Moške nogavice boljša kvaliteta	Moške hlače	38—		
Moške nogavice	8—			
Moške nogavice boljša kvaliteta	14—			
Moške nogavice	19—			
Moške nogavice zimske	22—			
Moške nogavice zimske	26—			
Moške nogavice finejše	28—			
Dokolenice	30—			
Dokolenice s stopalom				

Perilo:

Mehki ovratniki	Din 6—	Otroški vel. 20—25	Din 26	Za otroke gladke
Trdi ovratniki	10—	Otroški vel. 26—28	38—	Za otroke barvaste
Moške srajce z ovratnikom	36—	Otroški vel. 26—28 strapac	50—	Za otroke barvaste
Moške srajce boljša kvaliteta	48—	Otroški vol. 29—35 strapac	82—	Zenske lakaste kombinete
Moške srajce z 2 ovratnikoma	72—	Poški vel. 36—39 strapac	115—	Lakaste z locjem
Zepni robci tučat	38—	Moški vel. 40—45 strapac	150—	Ročne torbice

Čevljii:

Moški vel. 40—45 box	160—	Velike ročne torbice boljša kvaliteta	80—	
Moški lak	190—	Solske torbice	65—	

Oglejte si razstavo otroških igračk!